

ติดตามความสำเร็จ ของพวกเราชาวชุมชนคุณธรรม ได้ที่...

ชุมชนคุณธรรมบ้านหน้าถ้ำ จ.ยะลา
<https://youtu.be/8h5YtIA4Mlw>

ชุมชนคุณธรรมวัดพรใหญ่ จ.ชุมพร
<https://youtu.be/QKOfOkRhxw4>

ชุมชนคุณธรรมวัดไตรภูมิ จ.กำแพงเพชร
<https://youtu.be/sDLYc7GBdVk>

ชุมชนคุณธรรมบ้านรำหมาด จ.กระบี่
<https://youtu.be/nlTYMFgDeyg>

ชุมชนคุณธรรมบ้านพุน้ำร้อน จ.สุพรรณบุรี
<https://youtu.be/fk6At-Y4pFY>

ชุมชนคุณธรรมบ้านไทรน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
https://youtu.be/C14_X4ZzbWs

ชุมชนคุณธรรมตำบลชุมพล จ.นครนายก
<https://youtu.be/JHEKWWHPzU>

ชุมชนคุณธรรมวัดเชิงหวาย จ.อ่างทอง
<https://youtu.be/lSnZ3FTajco>

ชุมชนคุณธรรมเกาะลัดดีแท่น จ.นครปฐม
https://youtu.be/NoYyG_YQGx8

ชุมชนคุณธรรมวัดตำม่อน จ.พะเยา
<https://youtu.be/PPL26CF-YUg>

ชุมชนคุณธรรมบ้านควน (วัดประชามงคลธารา) จ.นครศรีธรรมราช
https://youtu.be/40aC_S-z68Y

ชุมชนคุณธรรมบ้านนาวังค์ จ.น่าน
<https://youtu.be/HqzClSndtNw>

ชุมชนคุณธรรมวัดธรรมสังเวช จ.พิจิตร
<https://youtu.be/FKzPctsEMX0>

ชุมชนคุณธรรมวัดแม่ลาหลวง จ.แม่ฮ่องสอน
<https://youtu.be/hr6lnBLDcc>

ชุมชนคุณธรรมบ้านปลาข้าว จ.อำนาจเจริญ
<https://youtu.be/JvZoqDZBXAk>

ชุมชนคุณธรรมวัดมณีโคตร จ.หนองคาย
<https://youtu.be/MGcYCCJighc>

ชุมชนคุณธรรมบ้านหนองผือ จ.สกลนคร
https://youtu.be/_mcdon-rjGk

ชุมชนคุณธรรมนิคมเกษตรทหารผ่านศึก จ.มุกดาหาร
<https://youtu.be/QsTLkiXhWSo>

ชุมชนคุณธรรมบ้านศรีวิไลพัฒนา จ.บึงกาฬ
<https://youtu.be/WNGDEuAoVpY>

ชุมชนคุณธรรมบางสระแก้ว จ.จันทบุรี
<https://youtu.be/C7-6sji0r8>

ชุมชนคุณธรรมพนัสนิคม จ.ชลบุรี
https://youtu.be/H_Jmi9Z8lnY

ชุมชนคุณธรรม

นํ้าการพัฒนา : เกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

“...การเปลี่ยนแปลงโลก
 คุณธรรมเป็นประเด็นสำคัญ
 ที่จะละลายไปไม่ได้...”

กระทรวงวัฒนธรรม
 Ministry of Culture

การเปลี่ยนแปลงโลก

คุณธรรมเป็นประเด็นสำคัญที่จะละลายไปไม่ได้...

จากใจถึงใจ

นายวิระ โรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

“...การเปลี่ยนแปลงโลก คุณธรรมเป็นประเด็นสำคัญที่จะละลายไปไม่ได้ ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศใช้ “แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ” ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ นับเป็นแผนงานระดับชาติ ด้านการส่งเสริมคุณธรรมอย่างเป็นระบบฉบับแรกของประเทศไทยที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมปลูกฝังคุณธรรม มีแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ แต่ไม่มีแผนแล้วจะสร้างคุณธรรมได้ เพราะอยู่ที่ใจทุกคน คุณธรรม ศีลธรรม ศีลธรรมมี ๕ ข้อ ถ้าทุกคนรักษาศีล ๕ ข้อได้ ก็ทำให้ไม่มีปัญหา ไม่ขโมยลักทรัพย์ ไม่ฆ่าคน ไม่ผิดในกาม ไม่ดื่มเหล้าเมายา แล้วตั้งใจทำงานเป็นคนดี สร้างบ้าน สร้างเมือง บ้าน วัด โรงเรียน นำมาใช้เป็นพื้นฐาน ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...”

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ขับเคลื่อนแผนฯ ๑๒ สู่อนาคตประเทศไทย” ในโอกาสเปิดการประชุมประจำปี ๒๕๖๐ ของ สศช. ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี วันจันทร์ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ถาม - ตอบ

นายกฤษฎพงษ์ ศรีปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

เป็นชุมชนคุณธรรม...แล้วได้อะไรคะ

“ เมื่อเกิด ความร่วมมือ ร่วมใจ ใช้คุณธรรมนำการพัฒนาของคนในชุมชน ปัญหาชุมชนจะลดลงจนกระทั่งหมดไป กิจกรรมที่ส่งเสริมความดีงามจะเกิดขึ้น พฤติกรรมของคนจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เกิดชุมชน สังคม อยู่ดีมีสุข นำพาประเทศไทยให้มั่นคง ”

“แผนส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ มีเป้าหมายให้ใช้ คุณธรรม นำการพัฒนา ที่เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้หลักการส่งเสริมคุณธรรมตั้งแต่ระดับชุมชนที่กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ จนถึงระดับองค์กร หน่วยงานทุกส่วน ทุกระดับ โดยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาชีพ ภาควิชาการ ภาคสื่อสารมวลชน และสำคัญคือภาคประชาชน ในการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อมโยงและการบูรณาการ ตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมและพัฒนา คุณธรรม ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมจะดำเนินการเพื่อสนองเป้าหมายดังกล่าวโดยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมความเป็นไทย ที่ดีงาม อนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์มรดกทางศิลป วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย รวมถึงเป้าหมายการนำหลักธรรมทางศาสนาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนคนไทย ต่อไป ”

เรื่องเล่าจากชุมชน

ชุมชนคุณธรรมบ้านผาบ่อง ตำบลผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บ้านผาบ่อง แม่ฮ่องสอน เป็นที่รู้จักในนามชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบชุมชนผาบ่อง ดำเนินชีวิตยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ดำรงชีวิตตามแบบวิถีวัฒนธรรมไทยที่ดี สามารถปฏิบัติและแก้ปัญหาได้จริง

บ้านผาบ่องมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบเล็กๆ ระหว่างหุบเขาซึ่งมีแม่น้ำแม่จ๋า และแม่น้ำแม่สะมาดไหลผ่าน ประชากรบ้านผาบ่องประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่และปกากะญอ อยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีและใช้ชีวิตร่วมกันบนความแตกต่างทางวัฒนธรรมด้วยความเคารพ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน

แม้ก่อนนี้ชุมชนผาบ่องจะมีปัญหาสังคมอยู่บ้าง แต่กำนันผาบ่อง นายอมร ศรีตระกูล ซึ่งเป็นประธานชุมชนคุณธรรมฯ ได้ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน บังคับใช้ระเบียบ กติกา อย่างจริงจัง ทำให้ปัจจุบันชุมชนแห่งนี้ ไม่มีปัญหาการขโมย การพนัน ยาเสพติด ทะเลาะเบาะแว้ง ชุมชนอยู่กันอย่างสงบสุขนอกจากชุมชนละอายเกรงกลัวบาปแล้วเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดอีกด้วย

คนในชุมชนที่นี่ “อยู่หลิ ก็นหวาน” (อยู่เย็นเป็นสุข) ท่าน พระครูอนุกุล สีสังวร เจ้าอาวาสวัดผาบ่องใต้ เจ้าคณะตำบลผาบ่อง กล่าวไว้เพราะคนในชุมชน ดำรงชีวิตตามหลักธรรมทางศาสนา “อยู่ด้วยศีล กินด้วยธรรม” สอดคล้องกับ นางยุพิน ผ่องตัน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลผาบ่อง บอกว่า ชุมชนนี้ไม่มีโจรขโมย จอดรถ วางของมีค่าไว้ ไม่สูญหาย คนในชุมชนปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา

ปัจจุบันชาวผาบ่อง ดำรงชีวิตตามวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น สืบสานกิจกรรมตามประเพณี ๑๒ เดือน ใช้ภาษาไทยใหญ่และภาษาปกากะญอสื่อสาร แต่งกายตามกลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบอาชีพตามวิถีถิ่นสร้างความประทับใจแก่บุคคลภายนอก คนในชุมชนมีรายได้ เกิดความรักและสามัคคีจิตอาสา ชุมชนร่วมกันสร้างสรรค์ทุนทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมภายใต้ข้อตกลงร่วมกันทั้งชุมชน

ชม ชิม ช้อป แซะ แซร์

กาดชอกจ๋า เปิดจำหน่ายทุกเย็นวันศุกร์และวันเสาร์ คนในชุมชน นำสินค้าทางเกษตร พืชผักปลอดสารพิษ อาหารคาวหวานพื้นถิ่น ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของพื้น้องโต ไกลๆ ตลาดชุมชนบ้านผาบ่องมีการค้ากล้วยเสื่อที่กระทรวงวัฒนธรรมได้เข้าไปส่งเสริมด้วย

ติดตามความสำเร็จ ของพวกเราชาวชุมชนคุณธรรม ได้ที่...

ชุมชนคุณธรรมวัดสาริการาม จ.ตรัง
<https://youtu.be/QtM0voCXoDU>

ชุมชนคุณธรรมวัดป่านาคำ จ.กาฬสินธุ์
<https://youtu.be/0SHB50j4ABQ>

ชุมชนคุณธรรมสวนหลวง จ.สมุทรสงคราม
<https://youtu.be/z6xsPnMTfpY>

ชุมชนคุณธรรมวัดประมุขศึกษา จ.พังงา
<https://youtu.be/bq0yNKAs2Sk>

ชุมชนคุณธรรมวัดชินวรารามวชิรวิหาร จ.ปทุมธานี
https://youtu.be/p4VK_vimQ3c

ชุมชนคุณธรรมวัดโบกขรณี (บ้านเตราะแก่น) จ.ปัตตานี
<https://youtu.be/kUJUJvKjtV0>

ชุมชนคุณธรรมบ้านหัวไกรก จ.ชลบุรี
<https://youtu.be/y4OLYKcJnAU>

ชุมชนคุณธรรมวัดโพธิ์เก้าต้น จ.สิงห์บุรี
https://youtu.be/SdoWqEoe_Xc

ชุมชนคุณธรรมบ้านวังขนาย จ.กาญจนบุรี
<https://youtu.be/4imRYuz3MZk>

ชุมชนคุณธรรมวัดโฆษา จ.เพชรบูรณ์
<https://youtu.be/qs-9Pn3fjpY>

ชุมชนคุณธรรมวัดเกษไชโยเหนือ จ.นครสวรรค์
<https://youtu.be/YFasA11BtG4>

ชุมชนคุณธรรมวัดคู้ยาง จ.สุโขทัย
<https://youtu.be/0L60eSh8QhE>

ชุมชนคุณธรรมวัดศรีดอนคำ จ.แพร่
<https://youtu.be/JMloQXJiRq4>

ชุมชนคุณธรรมบ้านปากคลองใต้ จ.กำแพงเพชร
<https://youtu.be/C6MTtD4FR4c>

ชุมชนคุณธรรมบ้านร่อน (วัดชลธาราวาส) จ.นราธิวาส
https://youtu.be/O_i_uin2X_Q

ชุมชนคุณธรรมวัดมธวัณโณวาส จ.ขอนแก่น
<https://youtu.be/svzIKF2hSB4>

ชุมชนคุณธรรมบ้านเสี้ยวน้อย จ.ชัยภูมิ
<https://youtu.be/saavmzC6rW5>

ชุมชนคุณธรรมวัดศรีโพธิ์ชัย จ.นครพนม
<https://youtu.be/luRYza90iEc>

ชุมชนคุณธรรมวัดพรหมราช จ.นครราชสีมา
<https://youtu.be/GB73bXl9EaQ>

ชุมชนคุณธรรมบ้านเสม็ดงาม จ.จันทบุรี
<https://youtu.be/HR47alWjWNU>

ชุมชนคุณธรรมบ้านแหลมมะขาม จ.ตราด
<https://youtu.be/4lzDizfhril>

ชุมชนคุณธรรม

นํ้าการพัฒนา : เกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

“คนดี”
คือคนไม่ทำชั่ว
ไม่ทำผิดกฎหมาย มีคุณธรรม
รู้ดีรู้ชั่วและไม่ให้คนอื่น
ทำความชั่วตามไปด้วย...

กระทรวงวัฒนธรรม
Ministry of Culture

“คนดี” คือคนไม่ทำชั่ว ไม่ทำผิดกฎหมาย มีคุณธรรม รู้ดีรู้ชั่ว และไม่ให้คนอื่นทำความชั่วตามไปด้วย...

“...ถามว่า คนดี คือคนอย่างไร นั้น “คนดี” ก็คือคนไม่ทำชั่ว ไม่ทำผิดกฎหมาย เรียกว่าคนดี และมีคุณธรรม รู้ดีรู้ชั่วและไม่ให้คนอื่น ทำความชั่วตามไปด้วย ซึ่งเรื่องของความมีคุณธรรมเป็นเรื่องส่วนบุคคล ถ้าคนมีคุณธรรมทั้งหมดมารวมกันก็จะทำให้เป็นสังคม องค์กรและพื้นที่ มีจริยธรรม เหมือนศาสนา ศีลธรรมคือจริยธรรมขององค์กร หลายอย่าง ที่ประพฤติปฏิบัติมาดีก็เป็นสังคมที่ดีมีจริยธรรม เพราะฉะนั้น ความดี คุณธรรม จริยธรรม ทุกคนต้องเข้าใจความหมายให้ตรงกัน พวกเราต้องรู้จัก สามัคคี รักชาติ รักวัฒนธรรมของชาติ รู้จักประวัติศาสตร์ รักและหวงแหนสิ่งที่เป็น ประเทศไทยวันนี้...”

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

กล่าวในพิธีเปิดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๐ วันเสาร์ที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๐ ณ สนามเสือป่า สำนักพระราชวัง

จากใจถึงใจ

นายวิระ โรจน์พจนรัตน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมให้เกิดผลที่ดีจนเป็นที่ ประจักษ์ ต้องเลือกประเด็นคุณธรรมเป้าหมายที่สอดคล้องกับ ปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน องค์กร อำเภอและ จังหวัด อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยและวิเคราะห์สถานการณ์ คุณธรรมผ่านการทำโพล สอบถามประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ได้คัดเลือกคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา เป็นคุณธรรมสำคัญที่จะรณรงค์ให้ เกิดขึ้นกับคนไทย สังคมไทย ในช่วงต้นของแผนแม่บทคุณธรรม แห่งชาติ”

ถาม - ตอบ

นายกฤษฎพงษ์ ศรี
ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

เราจะกำหนดคุณธรรมเป้าหมายได้อย่างไรครับ

“เริ่มจากทุกคนพูดคุย ประชุมหารือร่วมกัน เพื่อค้นหา ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ จำนวนมากน้อย จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ขึ้นอยู่กับทุกท่านตกลงกัน หลังจากนั้นก็กำหนด คุณธรรมเป้าหมาย ประกาศเจตนารมณ์ พร้อม กำหนดแนวทางและกิจกรรมที่จะดำเนินการ เพื่อให้บรรลุคุณธรรมเป้าหมาย ปัญหาได้รับการ แก้ไข เกิดกิจกรรมดีๆขึ้นอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทาง ที่ดีขึ้น”

เรื่องเล่าจากชุมชน

ชุมชนคุณธรรมวัดทรงธรรม

หมู่บ้านดอนกอก ตำบลดอนกอก อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

ในอดีตชุมชนเกิดภาวะวิกฤต คือ วิกฤตภัยแล้ง ยาบ้า และการพนัน ทำให้เกิด ความแห้งแล้ง คนมีหนี้สินยากจน ดินยาเสพติด ไม่มีศีลธรรม โดยสาเหตุที่เกิดภัยแล้ง เนื่องจากการตัดไม้ทำลายป่า ชาวบ้านไม่รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการเผาเศษ ซึ่งชาวบ้านจะนำเถ้าถ่านและ กระจุกที่เหลือจากการเผาไปทิ้งตามลานวัดหรือตามป่าช้า พระครูสังฆรักษ์แสนภูมิ ปณฺทิตโต ซึ่งมีจิตวิญญานของความเป็นผู้นำ จึงได้ระดมสมาชิกชุมชน เพื่อร่วมกัน หาแนวทางจัดการแก้ไขปัญหายจนเกิดโครงการ “เถ้ากระจุกเติมชีวิตให้ต้นไม้” โดยการนำเถ้ากระจุกไปเป็นปุ๋ยบำรุงต้นไม้ ซึ่งเป็นกุศโลบายที่ดีเยี่ยมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรต้นไม้ ช่วยลดวิกฤตภัยแล้งไปได้ นอกจากนี้ยังมีโครงการและกิจกรรม ที่ดีๆ อีกมากมาย เช่น งานศพปลอดเหล้า ออมทรัพย์ออมบุญ การน้อมนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสร้างงาน สร้างอาชีพ การปฏิบัติธรรมของเยาวชน ประชาชน และผู้สูงอายุ เป็นต้น

ความสำเร็จของชุมชนคุณธรรมวัดทรงธรรม แสดงให้เห็นถึงพลังความ ร่วมมือของ “บวร” โดยมี “วัด” เป็นผู้กำกับทิศทาง “บ้านหรือชุมชน” เป็นผู้

ร่วมคิดและนำหลักการแนวทางไปปฏิบัติ “โรงเรียนหรือหน่วยราชการ” ทำหน้าที่ ในการให้ความรู้ เพื่อเป็นคลังสมองในการ หาทางรับมือและแก้ปัญหา ตลอดจนระดม ทรัพยากรเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องมี “พลังชุมชน” โดยมีผู้นำ (ตามธรรมชาติ) เป็นผู้กระตุ้น สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การปฏิบัติ ให้จริงเป็นรูปธรรมให้ดูเป็นตัวอย่างได้ และ ต้องดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป

ชม ชิม ช้อป แซะ แซร์

“กาดต้าตง” ตลาดริมน้ำในพื้นที่ชุมชนคุณธรรมต้าตงกอกชอย ตำบลตากออก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก เป็นตลาดที่ยังคงสะท้อนวิถีชีวิต แบบดั้งเดิมของคนในชุมชน ทั้งลักษณะที่อยู่อาศัย ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และอาหารพื้นบ้าน เช่น ผลิตภัณฑ์จากไบลาน แกงถั่วมะแฮะ ยำข้าวแคบ เมี่ยงเต้าเจี้ยว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสะพานไม้ไผ่ต้าตง และเกาะกลางน้ำ แม่น้ำปิง ให้นักท่องเที่ยวได้มาพักผ่อนหย่อนใจ

ติดตามความสำเร็จ ของพวกเราชาวชุมชนคุณธรรม ได้ที่...

ชุมชนคุณธรรมวัดเจดีย์ จ.ชัยภูมิ
<https://youtu.be/c8C3OBCxEso>

ชุมชนคุณธรรมวัดโคกการาม จ.กาฬสินธุ์
https://youtu.be/EV1NkU_92U

ชุมชนคุณธรรมวัดท่าประชุม จ.ขอนแก่น
<https://youtu.be/EYUCQbpKjHw>

ชุมชนคุณธรรมวัดศรีพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช
<https://youtu.be/mnyRXVTBYWQ>

ชุมชนคุณธรรมวัดเทพประสิทธิ์คณาวาส จ.สมุทรสงคราม
<https://youtu.be/szLnxnMHVY>

ชุมชนคุณธรรมวัดโฆมศรี จ.สิงห์บุรี
<https://youtu.be/qQeouhdFQks>

ชุมชนคุณธรรมบ้านน้ำร้อน จ.สุพรรณบุรี
<https://youtu.be/fk6At-Y4pFY>

ชุมชนคุณธรรมวัดตึกคลอง จ.นครนายก
<https://youtu.be/Som-Q9P1kHA>

ชุมชนคุณธรรมบ้านสาขลา จ.สมุทรปราการ
https://youtu.be/nYE4_7Ebwbw

ชุมชนคุณธรรมวัดศรีฐานปियาราม จ.เพชรบูรณ์
<https://youtu.be/daXahW-HqqE>

ชุมชนคุณธรรมวัดกลางดง จ.สุโขทัย
https://youtu.be/15H2KRQOf_o

ชุมชนคุณธรรมวัดหนองมะกอก จ.อุทัยธานี
<https://youtu.be/lw9P7vrZUhc>

ชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง จ.พิจิตร
<https://youtu.be/e1zgKF2TbpY>

ชุมชนคุณธรรมวัดสวนสมบุรณ์ จ.ชุมพร
<https://youtu.be/WzL149-Vvno>

ชุมชนคุณธรรมคริสตจักรย่านตาขาว จ.ตรัง
<https://youtu.be/hTu0b-cDw1Y>

ชุมชนคุณธรรมบ้านกอดจ.กระบี่
<https://youtu.be/VYGuling9f-A>

ชุมชนคุณธรรมวัดโพธาราย จ.นครพนม
<https://youtu.be/gYli-DXLkUI>

ชุมชนคุณธรรมวัดสิงหาวาราม จ.นครราชสีมา
<https://youtu.be/vz4LC3UTDIU>

ชุมชนคุณธรรมบ้านห้วยเล็บมือ จ.บึงกาฬ
<https://youtu.be/8Mdr-Y70U54>

ชุมชนคุณธรรมวัดสุวรรณภักดี จ.ตราด
<https://youtu.be/tHZFCPOX7vE>

ชุมชนคุณธรรมบางปรอง จ.ฉะเชิงเทรา
<https://youtu.be/SshQtBIWFLo>

ชุมชนคุณธรรม

นํ้าการพัฒนา : เกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

รากฐาน
 การพัฒนา
 ชชาติบ้านเมือง
 ก็คือ “ชุมชน”

กระทรวงวัฒนธรรม
 Ministry of Culture

รากฐานการพัฒนา ชาติบ้านเมือง ก็คือ “ชุมชน”

จากใจถึงใจ

นายวิระ โรจน์พจนรัตน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

“ขอขอบคุณทุกคน ทุกภาคส่วน ที่ร่วมกันขับเคลื่อนงาน ส่งเสริมคุณธรรมด้วยความทุ่มเท เสียสละทำให้เกิดองค์กร ชุมชน อำเภอและจังหวัดคุณธรรมขึ้นทั่วประเทศ เริ่มตั้งแต่ ระดับส่งเสริมคุณธรรม ระดับคุณธรรม จนถึงระดับคุณธรรม ต้นแบบ ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันมีหลักเกณฑ์ที่สามารถ บ่งบอกถึงกระบวนการพัฒนา แผนการดำเนินงานและผลเชิง ประจักษ์คือพฤติกรรมของคนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น”

“รากฐานการพัฒนาชาติบ้านเมือง ก็คือชุมชน ซึ่งรัฐบาลนี้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นระดับนี้โดยอาศัยหลักการสำคัญ ก็คือ การมีส่วนร่วม เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้โครงการไทยนิยม ยั่งยืน ที่เน้น การบูรณาการในการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่ ทุกระดับ เพื่อแก้ไขอย่าง ครบวงจรทุกมิติในคราวเดียวกัน ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความ มั่นคง โดยการสร้างความตระหนักรู้ถึงหน้าที่พลเมือง บทบาทหน้าที่ของประชาชน ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตาม ๑๐ กรอบหลักในการดำเนินงาน ได้แก่ การสร้างความปรองดองด้วยสัญญาประชาคม คนไทยไม่ทิ้งกัน ชุมชนอยู่ดีมีสุข วิถีไทยวิถีพอเพียง รู้สิทธิ รู้หน้าที่ รู้กฎหมาย รู้กลไก การบริหารราชการ รู้รักประชาธิปไตยไทยนิยม รู้เท่าทันเทคโนโลยี ร่วมแก้ไขปัญหา ยาเสพติด และที่สำคัญ การขับเคลื่อนในระดับล่าง จะไม่สามารถประสบความสำเร็จ ได้เลย หากไม่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ ในระดับต่างๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยต้องเชื่อมโยงแผนงาน โครงการของตนเข้าไปในแผน ของตำบล อำเภอ จังหวัด กลุ่มจังหวัด ภูมิภาค และประเทศ ”

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

กล่าวในรายการศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”
ออกอากาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย
วันศุกร์ที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๑

ถาม - ตอบ

นายกฤษฎพงษ์ ศรี
ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

คนดี สังคมดี ควรเป็นอย่างไรคะ

“ตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ มุ่งหวังให้คนไทยและสังคมไทยเป็นเช่นนี้ครับ คนดีที่สังคมคาดหวัง : มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีสำนึกรักบ้านเกิด ห่วงแทนแผ่นดิน เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นพลเมืองดีของชาติ รักและ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย

สังคมดีที่คาดหวัง : มีน้ำใจไมตรี เอื้ออาทร สามัคคี ปรองดองสมานฉันท์ เคารพและยอมรับ ความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ปลอดภัย และสันติสุข”

เรื่องเล่าจากชุมชน

ชุมชนคุณธรรมวัดเขาวงกต หมู่ที่ ๒ ตำบลกงหรา อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง

ชุมชนคุณธรรมวัดเขาวงกต เป็นชุมชนที่มีความโดดเด่นด้านการเกษตร เน้นเศรษฐกิจพอเพียงทุกครัวเรือนในชุมชน เป็นชุมชนที่มีคุณภาพในด้าน ความเป็นอยู่ ไม่เดือดร้อน พอมีพอกิน เหลือจากกินในครอบครัว ก็นำไป แจกจ่ายหรือแลกเปลี่ยนกันในชุมชน จากนั้นจึงจะนำไปขายในชุมชนใกล้เคียง เป็นรายได้เสริมต่อไป

เดิมชุมชนวัดเขาวงกตส่วนใหญ่มีอาชีพกรีดยางพารา มีรายได้น้อย เพราะราคายางตกต่ำ จึงได้มาประชุมปรึกษารหารื้อกัน จนมาเป็นชุมชนปลูกพืชผัก ดังกล่าวแล้ว คุณธรรมที่ยึดโยงให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งคือ การตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบ โดยจะมีการประชุมกันทุก ๒ เดือน เพื่อติดตามการปฏิบัติ ในเรื่องการตรงต่อเวลา ชี้แจงเรื่องต่างๆ ที่ชุมชนควรทราบและนำมาวางแผน ร่วมกันในชุมชนคุณธรรม ทุกคนต้องเข้ามาช่วยเหลือและมีบทบาทหน้าที่ในการ จัดกิจกรรมร่วมกันทุกครั้ง โดยมีพระมหามงคล โกสสุโล เจ้าอาวาสวัดเขาวงกต เป็นศูนย์รวมความนิยมและความศรัทธา

ผลจากการพัฒนาชุมชน โดยการแก้ปัญหาด้านการไม่ตรงต่อเวลา ไม่มี ความรับผิดชอบ และมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ชุมชนคุณธรรมวัดเขาวงกต มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความพร้อม ตรงต่อเวลา เป็นที่ยอมรับของ หน่วยงานและชุมชนอื่น วัดเขาวงกตได้รับรางวัลชนะเลิศระดับจังหวัด นอกจากนี้ ยังมีการขยายผลไปยังชุมชนใกล้เคียงอื่นๆ โดยมีบทเรียนที่ตกลงกัน คือ การตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบ มีการสร้างกติการ่วมกันทั้งชุมชนและนำไป ปฏิบัติได้ ทำให้ชุมชนและสังคมเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ชม ชิม ซื้อป แชะ แชร์

ชุมชนคุณธรรมวัดพะโคะ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีพิพิธภัณฑ์หลวงปู่ทวด เขียบน้ำทะเลจืด ที่ได้รวบรวมเรื่องราวในอดีต คนในชุมชนยังรวมกลุ่มกันนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูป โดยใช้ภูมิปัญญาในชุมชน มีสินค้าบริการและจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว เช่น อาหารหรือขนมจากตาลโตนด ผลิตภัณฑ์ทางทะเล มีกิจกรรม ที่สร้างความประทับใจและให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม คือ การทำ น้ำตาลแว่นร่วมกับคนในชุมชน

ติดตามความสำเร็จ ของพวกเราชาวชุมชนคุณธรรม ได้ที่...

ชุมชนคุณธรรม

นํ้าการพัฒนา : เกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชุมชนคุณธรรมวัดถ้ำตะโก จ.ลพบุรี
<https://youtu.be/Lm1cAtfNwc4>

ชุมชนคุณธรรมวัดมัจฉินทร์ จ.ปัตตานี
<https://youtu.be/O7CtQLk9BY>

ชุมชนคุณธรรมบ้านหนองข่า จ.มุกดาหาร
<https://youtu.be/PULdKt7AUkl>

ชุมชนคุณธรรมบ้านนารา จ.พัทลุง
<https://youtu.be/ajYyhbUuLdw>

ชุมชนคุณธรรมเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ จ.นครปฐม
<https://youtu.be/W7498AZ0wO0>

ชุมชนคุณธรรมบางกะสี จ.สมุทรปราการ
<https://youtu.be/kBEvqALS7Pw>

ชุมชนคุณธรรมบ้านไร่ดินไทย จ.ประจวบคีรีขันธ์
<https://youtu.be/en0JaDd0iYs>

ชุมชนคุณธรรมนาพันสาม จ.เพชรบุรี
<https://youtu.be/nA5HDPjHcg8>

ชุมชนคุณธรรมวัดวาปีสุทธาวาส จ.ราชบุรี
<https://youtu.be/L4l8xZaL3MM>

ชุมชนคุณธรรมบ้านปากกลางกรุงชิง จ.นครศรีธรรมราช
<https://youtu.be/JC3tLrE3Tyw>

ชุมชนคุณธรรมวัดลานสัก จ.อุทัยธานี
<https://youtu.be/BIQS-budVZE>

ชุมชนคุณธรรมวัดนาแก้วตะวันตก จ.ลำปาง
<https://youtu.be/U343ustzpSA>

ชุมชนคุณธรรมบ้านหลุก จ.ลำพูน
<https://youtu.be/dYqYFY7wy8>

ชุมชนคุณธรรมคริสตจักรเมืองฮอด จ.เชียงใหม่
<https://youtu.be/mlivqbVswCM>

ชุมชนคุณธรรมวัดศิริทรงธรรม จ.ขอนแก่น
<https://youtu.be/CTDiuW1IWgw>

ชุมชนคุณธรรมวัดด่านเกวียน จ.นครราชสีมา
<https://youtu.be/QnWbhUFpxbA>

ชุมชนคุณธรรมวัดบ้านโคกเหล็ก จ.บุรีรัมย์
https://youtu.be/9v3KBko4_Pg

ชุมชนคุณธรรมบ้านแพง จ.มหาสารคาม
<https://youtu.be/v7zT13AAOvA>

ชุมชนคุณธรรมวัดป่าโมกข์ จ.พังงา
<https://youtu.be/HzerjnPQOkU>

ชุมชนคุณธรรมวัดชัยพลภักข์ จ.ยโสธร
https://youtu.be/Cc_งnB7Mfss

ชุมชนคุณธรรมบางคล้า จ.ฉะเชิงเทรา
<https://youtu.be/1Bb5uPhw2Po>

“พลังบวร”
...กลไกเพิ่มคนดี
ของสังคมไทย

กระทรวงวัฒนธรรม
Ministry of Culture

“พลังบวร”

...กลไกเพิ่มคนดีของสังคมไทย

จากใจถึงใจ

นายวิระ โรจน์พจนรัตน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

“...การปกครองบ้านเมืองนั้น เราไม่อาจจะมองเพียงแต่การปราบปราม ผู้กระทำความผิดเท่านั้น แต่เราควรส่งเสริมให้ทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรมด้วย เพราะการเอาโทษผู้กระทำความผิดนั้น เป็นเพียงการลดจำนวนคนไม่ดีออกไป จากสังคม ในขณะที่การเปลี่ยนคนไม่ดีนั้นให้เป็นคนดี นอกจากจะลดคน ไม่ดีแล้ว ยังสามารถเพิ่มคนดีให้กับสังคมได้ในเวลาเดียวกัน สำหรับวิธีการนั้น “ศาสตร์พระราชา” ของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้สร้างกลไกพื้นฐานที่หลายคนอาจหลงลืมไป ก็คือ “บวร” (บ้าน-วัด-โรงเรียน) ที่จะช่วยซึมซับคุณธรรม ความดีในจิตใจของคนไทย ตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ตั้งแต่ที่บ้าน ปัจจุบันเรามีวัด มีโรงเรียนประจำชุมชน หากสามารถจะเชื่อมโยงเข้าสู่วิถีชีวิตของคนในชุมชน มีกิจกรรมร่วมกันบ่อยครั้งขึ้น ผมเชื่อว่ากลไกบวร ก็จะช่วยสร้างพลเมืองดี ของประเทศได้ และเราทุกคนที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข...”

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

กล่าวในรายการ “ศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ออกอากาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย วันศุกร์ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ถาม - ตอบ

นายกฤษฎพงษ์ ศรี
ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

คุณธรรมที่องค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัด
คุณธรรมจะต้องมีและเห็นผลเชิงประจักษ์มี
อะไรบ้างครับ

“ คนในชุมชน องค์กร อำเภอและจังหวัด
คุณธรรมจะต้องมีคุณธรรม ๓ ประการ ดังนี้
๑. ยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนาที่ตน
นับถือ
๒. น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต
๓. สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทยให้ดำรงอยู่
คู่ชาติไทย ”

“ ในวันนี้ เรามีชุมชนคุณธรรมกว่า ๒๒,๐๐ ชุมชน เมืองคักร
ภาครัฐ ภาคเอกชนที่เป็นองค์กรคุณธรรม ถึง ๑๒,๙๘๔ องค์กร
มีอำเภอ ๘๗๘ อำเภอและจังหวัด ๗๖ จังหวัด ประกาศเจตนารมณ์
เป็นอำเภอและจังหวัดคุณธรรม โดยการนำ “พลังบวร” มาใช้เป็น
พลังสำคัญในการสร้างคนดี สร้างชุมชนสังคมที่มีความปรองดอง
สมานฉันท์ เอื้ออาทรกัน มีเหตุมีผล มีความพอเพียง มีวินัย
มีน้ำใจไมตรี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีการรวมกลุ่มจิตอาสาทำความดี
รวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง
แม้ว่าจะมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม หลากหลายทางเชื้อชาติ
หรือหลากหลายศาสนาก็ตาม นับเป็นเสน่ห์ของวิถีความเป็นไทย
ภายใต้ร่มพระบารมีจักรีวงศ์ ที่ชาวไทยทุกคนเทิดทูนไว้เหนือเกล้า
เป็นพลังผลักดันทำให้สังคมอยู่ดี มีสุข อย่างมั่นคง ยั่งยืนได้ ”

เรื่องเล่าจากชุมชน

ชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง

หมู่ที่ ๓ ตำบลดงกลาง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

ชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง เป็นชุมชนที่เป็น ศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ และมีกิจกรรมที่โดดเด่น โดยมี วัดดงกลางเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน เป็นสถานที่ จัดกิจกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ตั้งของชมรม จักรยานบ้านดงกลาง เป็นที่ตั้งของวิทยาลัยผู้สูงอายุ เป็นที่ตั้งของตลาดนัดชุมชน และเป็นที่ตั้งของกลุ่มร่วาง เพื่อสุขภาพ ซึ่งแต่เดิมชุมชนประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น มีหนี้สิน ต้นทุนทางการเกษตรราคาสูง ราคาพืชผล ทางเกษตรมีราคาถูกลง ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ทั้งแห้งแล้ง น้ำท่วม และศัตรูพืช ขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะการจัดการภูมิทัศน์ และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในระดับ ท้องถิ่น เป็นต้น

พระครูวิจารณ์ธรรมโสภิต เจ้าอาวาสวัดดงกลาง เป็นผู้นำในการใช้พลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) เพื่อแก้ไข ปัญหาต่างๆ โดยการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ มาร่วมคิด ร่วมทำกับคนในชุมชน เพื่อทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้คนในชุมชนยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนา ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ร่วมสืบสานวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม ส่งเสริมการพัฒนาทุน ทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายของทรัพยากรทาง ธรรมชาติ สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และมีระบบขยายเครือข่ายชุมชนคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ

ในวันนี้ ชุมชนคุณธรรมวัดดงกลาง จึงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ประชาชนมีความรัก ความสามัคคี ลดปัญหายาเสพติด การทะเลาะวิวาท รู้จักพึ่งพาตนเอง มีการรวมกลุ่มทั้งการ สืบสานประเพณีวัฒนธรรม และพัฒนา ต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความ มั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัวและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ชม ชิม ซ้อป แชะ แชร์

ชุมชนคุณธรรมบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีน ที่ยังคงดำเนินชีวิตและมีกิจกรรม ประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสายน้ำ เช่น กิจกรรมล่องเรือ ไหว้พระ ตามรอยเสด็จประพาสต้นรัชกาลที่ ๕ กิจกรรมตักบาตรริมน้ำ ชุมชนมีความโดดเด่นด้านอาหารคาว-หวานโบราณสูตรชาววัง ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ และยังมีผลิตภัณฑ์จักสานจากผักตบชวา ให้นักท่องเที่ยวได้จับจ่ายใช้สอยอีกด้วย

ติดตามความสำเร็จ ของพวกเราชาวชุมชนคุณธรรม ได้ที่...

ชุมชนคุณธรรม

นํ้าการพัฒนา : เกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชุมชนคุณธรรมบ้านป่าบอน จ.พัทลุง
<https://youtu.be/auZMdaA5d-8>

ชุมชนคุณธรรมวัดโสภณวาราม จ.ภูเก็ต
<https://youtu.be/acLVxnM-FtA>

ชุมชนคุณธรรมบ้านบ่อน้ำร้อน จ.ยะลา
<https://youtu.be/inv2z87nLnc>

ชุมชนคุณธรรมบ้านทองหลาง จ.ระนอง
https://youtu.be/GgD75d5_NJM

ชุมชนคุณธรรมหัวบ้าน จ.ประจวบคีรีขันธ์
https://youtu.be/_KW9dzb0Ous

ชุมชนคุณธรรมบ้านหุบกะพง จ.เพชรบุรี
<https://youtu.be/F41A35m7IDA>

ชุมชนคุณธรรมวัดนาหนอง จ.ราชบุรี
<https://youtu.be/NN4752eRNuo>

ชุมชนคุณธรรมวัดสุนทรสถิต จ.สมุทรสาคร
<https://youtu.be/m7ThrcPMmiU>

ชุมชนคุณธรรมบ้านคีรีวัน จ.นครนายก
<https://youtu.be/-xCscsQvaM4>

ชุมชนคุณธรรมวัดหนองโนใต้ จ.สระบุรี
https://youtu.be/uus_uy___v4

ชุมชนคุณธรรมบ้านทัพคล้าย จ.อุทัยธานี
<https://youtu.be/FUdGUILCRTA>

ชุมชนคุณธรรมตำบลประดาง จ.ตาก
<https://youtu.be/wi8zx-XXJ2o>

ชุมชนคุณธรรมวัดผาบังกลาง จ.ลำปาง
<https://youtu.be/aQVmbKcHziM>

ชุมชนคุณธรรมวัดป่าบุก จ.ลำพูน
<https://youtu.be/PbcNIRZwL1Q>

ชุมชนคุณธรรมบ้านหนองเต็ง จ.บุรีรัมย์
<https://youtu.be/k-ez8Lk6OCE>

ชุมชนคุณธรรมบ้านโคกจันทน์ทอม จ.มหาสารคาม
<https://youtu.be/TBWL4uZqFF0>

ชุมชนคุณธรรมบ้านนาเวียง จ.ยโสธร
<https://youtu.be/cLw9m5ne3Hg>

ชุมชนคุณธรรมวัดวิมลนิวาส จ.ร้อยเอ็ด
<https://youtu.be/z1iKW6wqGQ>

ชุมชนคุณธรรมบ้านเต็น จ.เลย
<https://youtu.be/pzK3MegQ3RU>

ชุมชนคุณธรรมวัดจำปา จ.ศรีสะเกษ
<https://youtu.be/4Ms9JxcQI3E>

ชุมชนคุณธรรมบ้านเก่าริมประแส จ.ระยอง
https://youtu.be/_oeeXYpcDs

จิตอาสา...
จิตแห่งการให้
ด้วยความเต็มใจ
เพื่อประโยชน์สาธารณะ
โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

กระทรวงวัฒนธรรม
Ministry of Culture

จิตแห่งการให้ด้วยความเต็มใจ เพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

จากใจถึงใจ

นายวีระ โรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

“การที่ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่องกว่า ๓ ปี เริ่มตั้งแต่ระดับชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัด หน่วยงานทุกระดับทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงกรุงเทพมหานครนั้น เพื่อให้บรรลุผลเชิงประจักษ์ คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัด คุณธรรมต้นแบบ จากทั่วประเทศเพื่อประกาศยกย่อง เชิดชูเกียรติและเผยแพร่ผลงานไปสู่สาธารณชน ให้เป็นแบบอย่าง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นแรงบันดาลใจให้มีการขยายผลต่อไป โดยใช้ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน ๙ ขั้นตอนเป็นฐานการประเมินตนเองในเบื้องต้นและประเมินผลเชิงประจักษ์ที่สามารถชี้ให้เห็นถึงกระบวนการและพฤติกรรมของคนที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น”

“...จิตอาสา คือ จิตแห่งการให้แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยความเต็มใจ พร้อมจะเสียสละเวลา แรงกาย แรงสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทน และมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้ประเทศไทยผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ มาได้ด้วยดี และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ขอให้พี่น้องประชาชนประพฤติตนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของจิตอาสาที่ดี ๗ ประการ คือ ๑) มีความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน คำนึงถึงส่วนรวม ๒) มีศีลธรรม ห่วงดีต่อผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน ๓) มีวินัยและความรับผิดชอบ เคารพกฎหมาย ๔) มีกิริยา วาจา สุภาพ เรียบร้อย ๕) ไม่ดื่มสุราหรือใช้สารเสพติด ๖) มีจิตใจเข้มแข็งและมีทัศนคติที่ดีในการทำงานเพื่อส่วนรวม ๗) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่...”

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เชิญชวนคนไทยน้อมนำแนวพระราชดำริจิตอาสา ทำความดี ด้วยหัวใจ ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต วันเสาร์ที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ถาม - ตอบ

นายฤกษ์ศฤงษ์ศิริ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

การคัดเลือกชุมชน องค์กร อำเภอและจังหวัดคุณธรรมเพื่อประกาศยกย่อง มีกระบวนการอย่างไรครับ

“เริ่มต้นจากการให้ชุมชน องค์กร อำเภอและจังหวัดคุณธรรมต้นแบบประเมินตนเอง โดยร่วมกันประกาศเจตนารมณ์ที่จะส่งเสริมคุณธรรม พร้อมกำหนดปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ แล้วช่วยกันเสนอกิจกรรมที่จะแก้ปัญหาและส่งเสริมการทำความดี ต่อมาทุกคนร่วมกันปฏิบัติตามเจตนารมณ์และร่วมกิจกรรมที่กำหนดไว้หลังจากนั้นให้มีคณะกรรมการประเมินความสำเร็จของการจัดกิจกรรมว่าช่วยให้คนมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ปัญหาลดลงหรือหมดไปหรือไม่ หากยังไม่ได้ผลต้องช่วยกันทบทวนเพิ่มเติมกิจกรรมความดีทำร่วมกันไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ พร้อมมองหาค้นหาทำดี กิจกรรมดีๆ จัดประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ และเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อให้คน กลุ่มคน องค์กรต่างๆ เข้ามาศึกษาดูงานได้ หากทำได้ครบถ้วนและเกิดผลเชิงประจักษ์ คณะอนุกรรมการคัดเลือกชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรม ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นประธาน จะพิจารณาคัดเลือกเพื่อประกาศ ยกย่องต่อไป”

เรื่องเล่าจากชุมชน

ชุมชนคุณธรรมบ้านสว่าง ตำบลสว่าง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ชุมชนคุณธรรมบ้านสว่าง เป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประชาชนชุมชนบ้านสว่างได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง แต่ชุมชนยังคงมีปัญหาด้านต่างๆ เช่น มีการพนัน การทะเลาะวิวาท ตัดยาเสพติด การลักขโมย เอารัดเอาเปรียบ ไม่รักษาสมบัติของส่วนรวม เป็นต้น จุดเปลี่ยนที่สำคัญคือ สมัยก่อนประชาชนมีแนวคิดที่ต้องรอให้รัฐบาลมาพัฒนา มาแก้ไขปัญหาให้ทุกอย่างหรือบางเรื่องต้องรอให้นักการเมืองมาช่วย แต่ปัจจุบันประชาชนเปลี่ยนแนวคิดมาสู่การพึ่งพาตนเอง โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือการจัดการตนเอง ในหลายเรื่อง เช่น การจัดการป่าชุมชน ทั้งการปลูก การรักษา การเพาะเห็ดโคน ต้นไม้ การจัดสวัสดิการชุมชน กองทุนวันละบาท การจัดสวัสดิการชีวิตผู้สูงอายุ การจัดการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยจิตอาสาจากชาวบ้าน เป็นต้น

ความสำเร็จเหล่านี้ เกิดจากการขับเคลื่อนในรูปแบบของคณะกรรมการพัฒนาคุณธรรมชุมชนบ้านสว่าง จาก ๔ หน่วยงานประกอบด้วย อบต.สว่าง กศน.ตำบลสว่าง รพ.สต.สว่าง และ สภ.สว่าง นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายที่สำคัญอีก ๕ เครือข่าย คือ ๑) ประชาชนชาวบ้าน เป็นคลังสมองด้านภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่า พร้อมเสียสละ ร่วมพัฒนา ๒) องค์กรชุมชน ซึ่งมีการรวมกลุ่มกันมากขึ้นเรื่อยๆ ๓) เครือข่ายทุกระดับที่แกนนำประสานมาร่วมพัฒนา ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับประเทศ ๔) ลูกหลานที่ไปทำงานต่างถิ่น มีหลากหลายอาชีพ และกลับมาพัฒนาบ้านเกิดเป็นประจำด้วยสำนึกรักบ้านเกิด ๕) มีผู้ประสานงานกับภาครัฐ จังหวัด ประเทศ โดยแกนนำมีหลักการทำงาน คือ “คุณธรรมนำการพัฒนาทุกเรื่อง”

ชม ชิม ซ้อป แซะ แซร์

ชาวกูย เป็นชนชาติพันธุ์ดั้งเดิมตั้งแต่สมัยปลายกรุงศรีอยุธยา ที่อาศัยอยู่ในชุมชนคุณธรรมบ้านตะเคียน อำเภอสว่างทาบ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งยังคงมีวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ การแต่งกาย ภาษาพูด-เขียน อาหารแบบชาวกูยดั้งเดิม เช่น แกงปูใส่เผือก น้ำพริกมะดัน ขนมเปียกปูน เป็นต้น มีศิลปะการแสดงรำกลมอ การรวมกลุ่มกันทอผ้าไหมย้อมสีจากธรรมชาติ และการแซะผ้าแบบชาวกูย

ติดตามความสำเร็จ ของพวกเราชาวชุมชนคุณธรรม ได้ที่...

ชุมชนคุณธรรม

นํ้าการพัฒนา : เกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชุมชนคุณธรรมบ้านหาดส้มแป้น จ.ระนอง
<https://youtu.be/1133aNKHl0c>

ชุมชนคุณธรรมบ้านแม่กืตหลวง จ.ตาก
<https://youtu.be/9aXVvWGchcE>

ชุมชนคุณธรรมบ้านหนองยางคำ จ.หนองคาย
<https://youtu.be/pLmVnQFHhkk>

ชุมชนคุณธรรมวัดกาฬสินธุ์ จ.สุราษฎร์ธานี
<https://youtu.be/hOL9Hr87seE>

ชุมชนคุณธรรมวัดนางสาว จ.สมุทรสาคร
https://youtu.be/_z7z0l7lkE8

ชุมชนคุณธรรมวัดหนองนกขุม จ.สระบุรี
<https://youtu.be/GlaoKSdDlfg>

ชุมชนคุณธรรมบ้านเกาะเกร็ด จ.นนทบุรี
<https://youtu.be/jgHcRQc9mLc>

ชุมชนคุณธรรมวัดอรุณศิริพัฒนาราม จ.ชัยนาท
<https://youtu.be/x8mK0rhXDS4>

ชุมชนคุณธรรมวัดสระแก้ว จ.อ่างทอง
<https://youtu.be/A3NpYYu2AHk>

ชุมชนคุณธรรมมัสยิดกุฎีซ้อฟ้า จ.พระนครศรีอยุธยา
<https://youtu.be/8Q3I4gC64jl>

ชุมชนคุณธรรมวัดคลองแห จ.สงขลา
<https://youtu.be/NMNdUzUx18>

ชุมชนคุณธรรมวัดศรีดอนชัย จ.เชียงใหม่
<https://youtu.be/FUShvjgSz2g>

ชุมชนคุณธรรมบ้านดงหลวง จ.ลำพูน
<https://youtu.be/L8qZyHmFzE>

ชุมชนคุณธรรมวัดกำแพงมณี จ.พิษณุโลก
<https://youtu.be/VfsbcdbdJI0>

ชุมชนคุณธรรมบ้านกู่ จ.ศรีสะเกษ
<https://youtu.be/liQ-TlowUMA>

ชุมชนคุณธรรมวัดโพธิ์ศรีจันทร์ จ.สกลนคร
<https://youtu.be/yFOdMlBRM7k>

ชุมชนคุณธรรมบ้านตะเคียน จ.สุรินทร์
<https://youtu.be/dJSLzDhSiHE>

ชุมชนคุณธรรมบ้านนิคมพัฒนาราม จ.สตูล
<https://youtu.be/KaaTCQnvODQ>

ชุมชนคุณธรรมบ้านทุ่งโพธิ์ จ.หนองบัวลำภู
<https://youtu.be/ZNsZD6mG8v8>

ชุมชนคุณธรรมบ้านเปือยหัวดง จ.อำนาจเจริญ
<https://youtu.be/VMNu5wIs88A>

ชุมชนคุณธรรมวัดพนานิคม จ.ระยอง
<https://youtu.be/vJZdTUG22U>

“ไทยนิยม”
หมายถึง การยึดมั่น
ใน ๓ สถาบันหลัก
ของประเทศ ได้แก่
สถาบันชาติ ศาสนา
และพระมหากษัตริย์...

กระทรวงวัฒนธรรม
Ministry of Culture

“ไทยนิยม”

หมายถึง การยึดมั่นใน ๓ สถาบันหลักของประเทศ ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์...

จากใจถึงใจ

นายวีระ โรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

“กระทรวงวัฒนธรรม ขอขอบคุณเครือข่ายวัฒนธรรมทุกท่าน ทุกกลุ่ม ทุกระดับที่ให้ความร่วมมือดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ด้วยดีมาตลอด ภายใต้แนวคิด “วัฒนธรรมสร้างคนดี สังคมดี สร้างรายได้ สร้างภาพลักษณ์ และเกียรติภูมิประเทศไทยต่อนานาประเทศทั่วโลก” มุ่งเน้นในเรื่องของการเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ส่งเสริมอัตลักษณ์ไทยและความเป็นไทย เสริมสร้างคุณธรรมพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม สนับสนุนศิลปินทุกแขนงเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ พัฒนาแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เสริมสร้างความสัมพันธ์ เกียรติภูมิและภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศด้วยการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ยกย่องงานเทศกาลประเพณีท้องถิ่นสู่ระดับชาติและนานาชาติ”

“...ส่วนหนึ่งของความเป็น “ไทยนิยม” นั้น หมายถึง การยึดมั่นใน ๓ สถาบันหลักของประเทศ อันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทย ให้เกิดความรักใคร่ปรองดองกัน และอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งต่างมีความเชื่อมโยงผูกพันกัน อาทิ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก นอกจากนี้ พระมหากษัตริย์ทรงสร้างบ้านแปงเมือง นำความผาสุกมาสู่พสกนิกร สืบเนื่องมาทุกยุค ทุกสมัย ดังนั้นคนไทยทุกคนควรร่วมกันเพื่อแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอนของเราอย่างพร้อมเพรียงกัน

โครงการไทยนิยมยั่งยืน เน้นให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชน ด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง เป็นการ “ระเบิดจากข้างใน” เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน โดยจะ “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งชุมชน หน่วยงานราชการ บริษัทเอกชน และประชาสังคม ตามแนวทางประชารัฐ...”

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

กล่าวในรายการ “ศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ออกอากาศทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย วันศุกร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑

ถาม - ตอบ

นายกฤษศญพงษ์ ศิริ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

ถ้าต้องการข้อมูลและรายละเอียดเพิ่มเติม จะไปสอบถามได้ที่ไหนคะ

“สำหรับส่วนภูมิภาค ให้ไปที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ทุกจังหวัดจะมีเจ้าหน้าที่ช่วยให้ความรู้ พร้อมคำแนะนำและเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้การส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม วั้บริการ หากไม่สะดวกสามารถติดต่อทางโทรศัพท์ เว็บไซต์หรือเฟซบุ๊ก ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด และเฟซบุ๊กชุมชนคุณธรรม กระทรวงวัฒนธรรม สำหรับส่วนกลาง ติดต่อได้ที่สำนักงานขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม โทร. ๐ ๒๒๐๙ ๓๓๓๒-๓ โทรสาร ๐ ๒๒๐๒ ๙๖๒๘ E mail : nmpc.dra@gmail.com”

เรื่องเล่าจากชุมชน

ชุมชนคุณธรรมวัดใหม่สี่หมื่น ตำบลสี่หมื่น อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

พื้นที่ชุมชนวัดใหม่สี่หมื่น มีวัดใหม่สี่หมื่น ซึ่งเป็น “วัดของชุมชน เพื่อชุมชน” เป็นศูนย์กลางของชุมชน ที่ตอบสนองทุกช่วงวัยในทุกมิติทั้งทางด้านจิตใจ ความรู้ และการดำรงชีวิต แต่เดิมชาวชุมชนไม่นิยมการเข้าวัด เวลาว่างงานศพหรืองานบวชต่างๆ จะมีการเล่นการพนัน การดื่มสุรา ซึ่งเป็นเหตุแห่งการเกิดปัญหาต่างๆ คนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด พระปลัดญาณเดช จนทโสภโณ เจ้าอาวาสวัดใหม่สี่หมื่น เป็นผู้นำในการระดมความคิดเห็นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คน โดยเริ่มต้นจากการที่วัดเป็นผู้ให้ก่อน เช่น การแจกผลไม้ให้กับชาวบ้าน การสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับชาวบ้าน โดยเฉพาะเรื่องอบายมุข โดยการเทศน์ชี้ให้เห็นโทษว่าการติดอบายมุขมีโทษอย่างไร ส่งผลให้เกิดอะไรรึขึ้นในชุมชนและสังคมบ้าง พร้อมกับมุ่งเน้นไปที่ความกตัญญูทุกเวลาที่ตลอดเวลา

เมื่อคนมีคุณธรรมมากขึ้น จึงได้เริ่มขยายไปสู่การส่งเสริมสมาชิกตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การลงมือทำโดยเริ่มต้นจากจุดเล็กๆ มีการเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด การทำขนม การจักสาน การเพาะเห็ดนางฟ้า เลี้ยงปลาต่างๆ ขยายเข้าสู่ชุมชน โดยการสร้างร้านค้าชุมชนให้คนไม่มีอาชีพมาขายของ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน โดยการจัดตั้งศูนย์ ICT นำคอมพิวเตอร์มาให้เด็กใช้เรียนรู้และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ทุกวันนี้ คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น มีความสุขมากขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น โดยพิจารณาจากการส่งลูกหลานเข้าเรียนในโรงเรียนดีๆ มีการทำบุญมากขึ้น ในงานบุญต่างๆ จะมีคนอาสาเลี้ยงอาหาร สะท้อนให้เห็นถึงการเสียสละ แบ่งปัน และยังมีกองทุนไว้ช่วยเหลือกันด้วย

ชม ชิม ช้อป แซะ แซร์

การรักษาอัตลักษณ์ของชุมชนคุณธรรมบ้านหาดสองแคว อำเภอดรอน จังหวัดอุดรธานี ผ่านทางอาหารพื้นบ้าน ศิลปวัฒนธรรม การแต่งกาย และผลิตภัณฑ์ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน คนในชุมชนสืบเชื้อสายมาจากชาวลาวเวียง ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมและเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชุมชนได้ในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านหาดสองแคว มีกิจกรรมตักบาตรหบทาที่แตกต่างจากที่อื่น ผู้สูงอายุในชุมชนรวมกลุ่มผลิตกระเป๋าจักสานโลกชาวลาวเวียง อาหารที่ขึ้นชื่อในชุมชน เช่น อั่วบักเห็ด แกงโง้งเหาะ แกงหยวก เป็นต้น

ติดตามความสำเร็จ ของพวกเราชาวชุมชนคุณธรรม ได้ที่...

ชุมชนคุณธรรม

นำการพัฒนา : เกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชุมชนคุณธรรมวัดเอก จ.สงขลา
<https://youtu.be/9eQLZsOvCQ>

ชุมชนคุณธรรมบ้านคลองอาราง จ.สระแก้ว
<https://youtu.be/hVmt7RhgBI0>

ชุมชนคุณธรรมวัดบึงขลุ่ย จ.สมุทรสาคร
<https://youtu.be/Nlj8C5D1uk>

ชุมชนคุณธรรมวัดโคกโดนด จ.ชัยนาท
<https://youtu.be/kuRtSHRmhi4>

ชุมชนคุณธรรมวัดทางหลวง จ.นนทบุรี
<https://youtu.be/K1BaCz-BBC4>

ชุมชนคุณธรรมบ้านช่องแสมสาร จ.ชลบุรี
<https://youtu.be/3A7qya3cB74>

ชุมชนคุณธรรมวัดทุ่งมะสัง จ.กาญจนบุรี
<https://youtu.be/rZhtPhHQnzI>

ชุมชนคุณธรรมบ้านหนองปลามัน จ.เชียงใหม่
https://youtu.be/iHg_O-hGjS0

ชุมชนคุณธรรมตำบลกอกขอย จ.ตาก
<https://youtu.be/D7u-zmHFDXc>

ชุมชนคุณธรรมวัดหนองพยอม จ.พิษณุโลก
<https://youtu.be/vyzVdOuCBZw>

ชุมชนคุณธรรมบ้านหาดสองแคว จ.อุดรดิตถ์
<https://youtu.be/fCn1JXsk4c4>

ชุมชนคุณธรรมวัดสูงเม่น จ.แพร่
<https://youtu.be/4SLbl9XpLY>

ชุมชนคุณธรรมบ้านตรวง จ.สุรินทร์
<https://youtu.be/ZBxeDB2GmMk>

ชุมชนคุณธรรมบ้านกุดขวางส้อย จ.หนองบัวลำภู
<https://youtu.be/KMvva3Udcng>

ชุมชนคุณธรรมไทยพวนบ้านฝ้อ จ.อุดรธานี
<https://youtu.be/jfuaQNJ6tHM>

ชุมชนคุณธรรมวัดพิชโสภาราม จ.อุบลราชธานี
<https://youtu.be/lfeDzmyLkN4>

ชุมชนคุณธรรมวัดศรีโพธิ์ชัย จ.เลย
<https://youtu.be/8qE0x-0btVI>

ชุมชนคุณธรรมบ้านหายโคก จ.บุรีรัมย์
<https://youtu.be/pjzAjQ-vfI4>

ชุมชนคุณธรรมวัดธรรมโพธิ์ศรี จ.ปราจีนบุรี
https://youtu.be/lhOf_mhYC18

ชุมชนคุณธรรมบ้านปลักท้าว จ.สตูล
<https://youtu.be/5JOE1qD5Rsk>

ชุมชนคุณธรรมวัดเขียนเขต จ.ปทุมธานี
<https://youtu.be/H7pK33Q8TLo>

ความหลากหลาย
ทางวัฒนธรรม
ที่ผสานกลมกลืน...
ส่งเสริมความเข้มแข็ง
ของอาเซียน

กระทรวงวัฒนธรรม
Ministry of Culture

ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ผสานกลมกลืน... ส่งเสริมความเข้มแข็งของอาเซียน

“...มิติด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นอีกหลักสำคัญของประชาคมอาเซียน ไม่เพียงแต่มิติทางการเมืองและเศรษฐกิจ ที่ช่วยยึดโยงพลเมืองอาเซียนเข้าไว้ด้วยกัน ด้วยประเทศสมาชิกอาเซียนต่างมีความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมที่โยงใยมาจากความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและยาวนาน มีความแตกต่าง หลากหลายแต่มีความเหมือนและอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจ ขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่กระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอข้อริเริ่ม “ปีแห่งวัฒนธรรมอาเซียน ๒๕๖๒” ภายใต้แนวคิด “หลากหลาย สร้างสรรค์ ยั่งยืน” เพื่อzubทบาทของไทยด้วยมิติทางวัฒนธรรมในการเป็นประธานอาเซียน ปี ๒๕๖๒ โดยความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ผสานกลมกลืนเป็นอัตลักษณ์ของอาเซียนนี้จะส่งเสริมความเข้มแข็งของอาเซียน...”

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
เป็นประธานกล่าวสุนทรพจน์ในการจัดกิจกรรม
“การประกาศปีแห่งวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Cultural Year)”
วันจันทร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

จากใจถึงใจ

นายวีระ โรจน์พจนรัตน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

“รัฐบาล โดยกระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอให้ ปี ๒๕๖๒ เป็น “ปีแห่งวัฒนธรรมอาเซียน” เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของประเทศไทยในฐานะประธานอาเซียน ภายใต้แนวคิด “หลากหลาย สร้างสรรค์ ยั่งยืน” นำเสนอความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของอาเซียน ผ่านโครงการกิจกรรมด้านศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดปี ๒๕๖๒ อาทิ การจัดทำหนังสือมรดกอาเซียน มรดกโลก การผลิตภาพยนตร์แอนิเมชัน รามาวตาร จากภาพจิตรกรรมฝาผนังรอบพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) มหกรรมวัฒนธรรมอาเซียน “ในงานใต้ร่มพระบารมี ๒๓๗ ปี กรุงรัตนโกสินทร์ ประจำปี ๒๕๖๒” การแสดงวรรณกรรมร่วมอาเซียน เทศกาลภาพยนตร์อาเซียน เทศกาลหุ่นและเทศกาลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอาเซียนและประเทศคู่เจรจา

รายละเอียดเพิ่มเติมสามารถติดตามได้ที่ เว็บไซต์กระทรวงวัฒนธรรม www.m-culture.go.th”

ถาม - ตอบ

นายกฤษศญพงษ์ ศิริ
ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

ถ้าดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม อยู่ในระดับต้นแบบแล้ว จะต้องทำอย่างไรต่อคะ

“หากเราดำเนินการจนบรรลุผล เชิงประจักษ์ ปัญหาหมดไป คนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เราควรจะต้องมีกิจกรรมที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการทำความดี อย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ ประเมินตนเองตามแบบประเมิน ๙ ชั้น อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง เพื่อทบทวนและรักษามาตรฐานไว้ หรือกำหนดคุณธรรมเป้าหมายใหม่เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน”

เรื่องเล่าจากชุมชน

ชุมชนคุณธรรมวัดจำปา ตำบลหนองแก้ว อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

ชุมชนคุณธรรมวัดจำปา เป็นชุมชนเล็กๆ ในชนบท ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพกระแสสังคมในปัจจุบันเช่นเดียวกับชุมชนอื่นๆ เมื่อความเจริญทางวัตถุมีมากขึ้น สังคมเปลี่ยนแปลงไป ความเจริญทางจิตใจลดน้อยลง คนเห็นแก่ตัวมากขึ้น ขาดการเสียสละ ขาดความสามัคคี ขาดการมีส่วนร่วมและขาดจิตสาธารณะสืบเนื่องจากพระครูบวรสังขรัตน์ เจ้าอาวาสวัดจำปา เป็นพระสงฆ์นักพัฒนา ได้มองเห็นถึงปัญหาต่างๆ โดยแนะนำให้ประชาชนในชุมชนยึดมั่นในความดี มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับคนในชุมชนมีศีล ๕ เป็นหลักประกันคุณภาพชีวิต ปลูกฝังให้ชุมชนเป็นผู้มีวินัย เคารพกฎเกณฑ์กติกาของสังคม รับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้ร่วมกันกำหนดธรรมนูญความสุขของหมู่บ้าน ที่จัดทำขึ้นตามเป้าหมายความสุข จังหวัดศรีสะเกษ “๕ ดี เมืองศรี อยู่ดีมีแสง” ประกอบด้วยวัฒนธรรมดี คนดี สวัสดิการดี สิ่งแวดล้อมดี และวิถีพอเพียง

ในวันนี้ชาวชุมชนคุณธรรมวัดจำปา เป็นชุมชนที่มีคุณธรรม ยึดถือและปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นหมู่บ้านตามรอยพ่ออย่างพอเพียง มีศูนย์ฝึกอาชีพ มีแหล่งเรียนรู้ป่าชุมชน ยึดแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง นอกจากนี้ยังดำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และมีการถ่ายทอดมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม จนเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นพลังในการพัฒนาสังคมให้งดงามยิ่งขึ้นไป

ชม ชิม ช้อป แซะ แซร์

ตลาดน้ำท่าคา ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนคุณธรรมบ้านคลองมะขวิด อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เป็นตลาดที่สะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทั้งการจำหน่ายสินค้าทางเรือ อาหารหลากหลายชนิด ผลิตภัณฑ์ในชุมชน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จักสานจากทางมะพร้าว สิ่งประดิษฐ์จากกาบมะพร้าว และน้ำตาลมะพร้าว ซึ่งได้เปิดเป็นศูนย์เรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และยังมีเรือไทย ๒๐๐ ปีให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม

ติดตามความสำเร็จ ของพวกเราชาวชุมชนคุณธรรม ได้ที่...

ชุมชนคุณธรรม

นำการพัฒนา : เกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชุมชนคุณธรรมบ้านคลองเสียว จ.สุราษฎร์ธานี
<https://youtu.be/BkO1ATw8Z58>

ชุมชนคุณธรรมวัดโคนอนมหาสวัสดิ์ จ.นนทบุรี
<https://youtu.be/bHuj1GVLjVI>

ชุมชนคุณธรรมวัดศศิคาราม จ.ปทุมธานี
<https://youtu.be/n8KCAepEokA>

ชุมชนคุณธรรมบ้านวัดปรกเจริญ จ.ราชบุรี
<https://youtu.be/kVPqsr47qmo>

ชุมชนคุณธรรมวัดมารีย์สมภพ จ.พระนครศรีอยุธยา
<https://youtu.be/-y8Wso1yfZM>

ชุมชนคุณธรรมบ้านแหลม จ.สุพรรณบุรี
<https://youtu.be/OsliVdKsGkk>

ชุมชนคุณธรรมมัธยมอ้อมกลืออิสลาม จ.ประจวบคีรีขันธ์
<https://youtu.be/tV34hBdPoCc>

ชุมชนคุณธรรมวัดนาขุม จ.พิษณุโลก
<https://youtu.be/7fQkBUAlgo>

ชุมชนคุณธรรมเมืองลับแล จ.อุตรดิตถ์
<https://youtu.be/ioowuVeRISg>

ชุมชนคุณธรรมวัดทุ่งศรี จ.แพร่
<https://youtu.be/YiwNvxbVp8>

ชุมชนคุณธรรมบ้านโป่งคำ จ.น่าน
<https://youtu.be/Y83-cDQGSUw>

ชุมชนคุณธรรมวัดพระธาตุขิงแกง จ.พะเยา
<https://youtu.be/rb5u37WtxgE>

ชุมชนคุณธรรมบ้านโป่งศรีนคร จ.เชียงราย
<https://youtu.be/RjvNmu4TFJ0>

ชุมชนคุณธรรมบ้านเชียง จ.อุดรธานี
<https://youtu.be/QPvPyYsKF4>

ชุมชนคุณธรรมวัดวังอ้อ จ.อุบลราชธานี
<https://youtu.be/CvKE0WW9OJs>

ชุมชนคุณธรรมบ้านนาอ้อ จ.เลย
<https://youtu.be/z68foiWNRGE>

ชุมชนคุณธรรมบ้านหนองกุงคำไฮ จ.หนองบัวลำภู
<https://youtu.be/vKuxn-IJDu8>

ชุมชนคุณธรรมบ้านประชาอาสา จ.มหาสารคาม
<https://youtu.be/JmryWGQJE7Y>

ชุมชนคุณธรรมบ้านค้าย จ.ระยอง
<https://youtu.be/b7dJhBkVHF4>

ชุมชนคุณธรรมบ้านนวมแดง จ.ฉะเชิงเทรา
<https://youtu.be/fecAHJREYco>

ชุมชนคุณธรรมวัดหนองอ้อ จ.จันทบุรี
<https://youtu.be/nrzPVTdfly>

การปลูกฝังวัฒนธรรม
การใช้ชีวิตในสังคมที่ดี
ให้เป็นคนดี มีจิตสาธารณะ
มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
นำไปสู่การสร้างสังคม
ที่เป็นธรรมและเท่าเทียม

กระทรวงวัฒนธรรม
Ministry of Culture

การใช้ชีวิตในสังคมที่ดี ให้เป็นคนดี มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

จากใจถึงใจ

นายวีระ โรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

“ ขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ มีระเบียบแบบแผนความเชื่อและแนวปฏิบัติหลายประการ ที่แสดงให้เห็นถึงความสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์แห่งสถาบันอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นชาติไทย ประชาชนคนไทยโชคดี ที่ได้เกิดมาใต้ร่มพระบารมีที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นหลักชัย และเนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ที่จะเกิดขึ้นในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ๒๕๖๒ นั้นนับเป็นโอกาสสำคัญที่พสกนิกรทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัยในชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรม จะได้ตั้งปณิธานและเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะร่วมแรง ร่วมใจกันส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม สร้างสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม สังคมอยู่ดีมีสุข เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก และเป็นไปตามความมุ่งหวังของแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ”

“ การพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมาส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง มีการพัฒนาในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน มีการพัฒนาในแต่ละช่วงวัย ซึ่งประชาชนไทยทุกคนจะต้องเข้าถึงสวัสดิการของรัฐอย่างเท่าเทียม เพื่อนำไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในอนาคต อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขที่ยั่งยืนในสังคม มีความสามัคคีปรองดอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสงบและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีภาครัฐที่ทำงานเพื่อประชาชน อย่างสุจริต โปร่งใส สิ่งที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคือการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทย รอยยิ้มที่เป็นอัตลักษณ์ของชาติ การพัฒนาที่ไม่ลืมรากเหง้าทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งได้รับการปลูกฝังวัฒนธรรม การใช้ชีวิตในสังคมที่ดี ให้เป็นคนดี มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม นำไปสู่การสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเท่าเทียม ”

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

ปาถกฐาพิเศษเรื่อง “อนาคตไทย อนาคตเรา : Our Country Our Future ในพิธีเปิดมหกรรมสร้างการตระหนักรู้ ต่อยุทธศาสตร์ชาติ (Big Bang อนาคตไทย อนาคตเรา) วันพุธที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร

ถาม - ตอบ

นายกฤษศยพงษ์ ศิริ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

ชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรมจะแสดงความจงรักภักดี เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ได้อย่างไรคะ

“ ให้ทุกท่านตั้งปณิธานและเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมสร้างสรรค์ความดี ได้หลากหลายรูปแบบ อาทิ ๑. ประดับตกแต่งธงชาติ ธงสัญลักษณ์ประจำพระองค์ ในองค์กร ชุมชน หน่วยงานราชการ สถานที่สำคัญของอำเภอ และจังหวัดคุณธรรม

๒. จัดกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ลด ละ เลิก อบายมุข การพนัน เหล้า สิ่งเสพติดทั้งปวง กิจกรรมเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมอนุรักษ์ สืบสานวิถีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของตน กิจกรรมรวมกลุ่มจิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจ ทำความสะอาดบ้านเรือนสภาพแวดล้อม ศาสนสถาน โบราณสถาน สถานที่ทำงาน สถานที่สำคัญ และที่สาธารณะอื่นๆ ”

เรื่องเล่าจากชุมชน

ชุมชนคุณธรรมบ้านคลองอาราง หมู่ที่ ๑๖ ตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

บ้านคลองอาราง เป็นหนึ่งในชุมชนที่ประสบปัญหาสารพัด ทั้งสุขภาพ การพนัน ยาเสพติด เหล้า บุหรี่ ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง รายได้ไม่แน่นอน ครอบครัวแตกแยก และมีหนี้สินจำนวนมาก นายพัฒนา พรหมเผ่า ผู้ใหญ่บ้านคลองอาราง ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนได้อธิบายไว้ว่า “บ้านเราเคยใช้เครื่องมือ/กระบวนการหลายอย่าง ทั้งประชาคม การพบปะพูดคุย ในหลายรูปแบบ ทำๆ ไป ปัญหายังคงอยู่ และมานั่งคิดกันว่าเพราะอะไร... ก็ได้ข้อสรุปว่า สิ่งที่ทำไปนั้นชาวบ้านไม่ได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ไม่ได้ร่วมคิดตั้งแต่เริ่มทำแผน” เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ใหญ่พัฒนา จึงได้วางแผนใหม่ มีการพบปะพูดคุยกับชาวบ้านทุกคน โดยทุกพื้นที่สามารถเป็นเวทีเสวนาได้หมด จนชาวบ้านมีความคิดเห็นตรงกัน โดยมีเป้าหมายหลักคือ มุ่งสู่ความสุขในการดำรงชีวิต

นอกจากธรรมนูญสุขภาพ ซึ่งถือเป็นหลักในการพัฒนาให้บ้านคลองอารางเป็นชุมชน ๔ ดี คือ คนดี สิ่งแวดล้อมดี รายได้ดี และสุขภาพดีบวรวิถีแห่งความพอเพียงแล้ว ชาวบ้านคลองอารางยังได้จัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านการนำหลักธรรมทางศาสนาไปสู่การปฏิบัติ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ในมิติต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยนำเอาจุดแข็งที่เป็นวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนที่ใช้ชีวิตร่วมกันในคน ๓ วัย คือวัยเด็ก วัยทำงาน และผู้สูงอายุ ทำให้สายใยของคนทั้ง ๓ ช่วงวัยนี้สัมพันธ์แนบแน่น ไม่แตกแยกไปคนละทิศละทาง โดยเฉพาะกิจกรรมของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นการฝึกฝนให้เป็นคนที่มีความเสียสละและรับผิดชอบต่อสังคม ดำรงชีวิตเป็นต้น

ทุกวันนี้ชุมชนคุณธรรมบ้านคลองอาราง กลายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เปิดพื้นที่ให้ชุมชนอื่นๆ เข้าไปศึกษารูปธรรมแห่งความสำเร็จ อันก่อให้เกิดการแตกหน่อต่อยอดความรู้ใหม่ๆ และขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ชม ชิม ช้อป แซะ แซร์

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ชุมชนคุณธรรมบ้านบ่อน้ำร้อน อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้แก่ บ่อน้ำร้อนขนาดใหญ่ และสวนไม้ดอกเมืองหนาวเบตงไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยว และยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ คือ อุโมงค์ปิยะมิตร สำหรับศึกษาเรื่องราวในอดีตของพื้นที่ชุมชน ผลิตภัณฑ์ด้านอาหารที่ขึ้นชื่อของชุมชน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไก่พันธุ์เบตง ผลิตภัณฑ์สมุนไพรภูเงี้ยงหนาน และเห็ดหลินจือสกัด